

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación ambiental para o desenvolvemento sostible

Materia	Educación ambiental para o desenvolvemento sostible			
Código	O05G130V01906			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vidal Lopez, Manuel			
Profesorado	Vidal Lopez, Manuel Yebra Ferro, Miguel Angel			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
A3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
A4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
A5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
A6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
A7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
A8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
A9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
A10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
A11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
A12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
A13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
A14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
A15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
A16	Elaborar e interpretar informes técnicos, de investigación e avaliación sobre accións, procesos e resultados socioeducativos
A17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
A18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
A19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
A20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas

A21	Asesorar e/ou acompañar a persoas e/ou grupos en procesos de desenvolvemento socioeducativo
A22	Estar comprometido coa calidade de actuación e moverse de acordo cos principios deontolóxicos do/a educador/a social

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
(*)	A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20 A21 A22

Contidos	
Tema	
Introducción ao medio ambiente	Concepto de medio ambiente Recursos renovables e non renovables Desenvolvemento sostible Índices de sostenibilidade Códigos de boas prácticas ambientais. Impacto e efectos ambientais. Sistemas de xestión medioambientais.
Concepto e fundamentos da Educación Ambiental	Historia da E. Ambiental Concepto e obxectivos da E. Ambiental Principios Básicos da E. Ambiental. Modalidades da E. Ambiental: formal, non formal e informal.
Problemas ambientais na actualidade	A auga: usos e contaminación Contaminación atmosférica Contaminación do solo Erosión Perda de biodiversidade Residuos Energías
Actividades e xogos para a Educación Ambiental.	Actividades relacionadas ca problemática da contaminación e usos do auga. Actividades relacionadas ca contaminación atmosférica. Actividades relacionadas cos residuos
Recursos para a Educación Ambiental	Webs Software gratuito Xogos Libros e manuais. Itinerarios. Campañas informativas Xogos de simulación.
Deseño e elaboración de programas de Educación ambiental	Estrutura Planificación e deseño Temporización Recopilación de datos

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	10	30

Saídas de estudo/prácticas de campo	5	10	15
Prácticas de laboratorio	10	18	28
Traballos tutelados	5	30	35
Informes/memorias de prácticas	0	20	20
Probos de tipo test	2	0	2
Observación sistemática	0	10	10
Traballos e proxectos	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc)
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Atención personalizada ao alumnado nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de tutoría sinalado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Avaliación dos contidos expostos polo profesor nas diferentes sesións.	30
Saídas de estudo/prácticas de campo	Avaliación dos coñecementos e habilidades adquiridos nas visitas e actividades de campo.	10
Prácticas de laboratorio	Avaliación da memoria de actividades prácticas realizadas.	30
Traballos tutelados	Avaliación dos documentos entregados	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS AVALIACIÓN ALUMNOS NON PRESENCIAIS:

- * Superación da proba tipo test dos contidos expostos durante o curso (30%).
- * Entrega dos traballos obligatorios e caderno de prácticas según directrices expostas na plataforma TEMA (70%)

SEGUNDA CONVOCATORIA:

Para a convocatoria de xullo conservaranse as calificacións das competencias acadadas polo alumnado nas probas superadas na convocatoria de xuño. É dicir, na convocatoria de xullo entregaranse os traballos non superados ou examínanse só das competencias non superadas na convocatoria anterior.

Bibliografía. Fontes de información

Álvarez P., et al., **Educación Ambiental. Propuestas para trabajar en la escuela**, Editorial Grao,
Ammann, K., **La vida en las aguas dulces**, Editorial Teide,
Astor Camino, X., Paredes Ribadulla, X. e L. Alberto Samartín, **Contaminación e reciclaxe. Materiais e experiéncias sobre medio ambiente**, Edicións Xerais,
Bertolini G. e C. Delalande, **El reciclaje a tu alcance**, Ediciones Oniro,
Bureau Veritas Formación, **Manual para la formación en medio ambiente**, Editorial Lex Nova,
Cañal de León, P., **Investigando los seres vivos de la ciudad**, Editorial Teide,
Cascón, P. e L. Martínez Ten, **En busca de los objetivos del milenio (4)**., Editorial Catarata,

Chouza, M. e R. Cid, **Consumo e ecoloxía**, Xunta de Galicia,

Flor Perez, J.I., **Hablemos de medio ambiente**, Editorial Pearson,

Del Carmen, L., **Investigando el suelo**, Editorial Teide,

Del Val, A., **El libro del reciclaje**, Ediciones Integral,

Fernández Castañón, M.L. et al., **Proyecto experimental área Ciencias de la Naturaleza**, Monografías La enseñanza por el entorno ambiental,

García Gómez, J. e J. Nando Rosales, **Estrategias didácticas en Educación Ambiental**, Ediciones Aljibe,

González, P. (1982).- Como criar y estudiar pequeños animales terrestres I. Editorial Teide., **Como criar y estudiar pequeños animales terrestres I**, Editorial Teide,

Graham, V.E., **Actividades para un joven naturalista**, Editorial Adara,

Granados Sánchez, J., **Manual de medio ambiente y sostenibilidad**, Editorial Dykinson,

Iglesias Nóvoa, F. e N. Estevez Estevez, **O ciclo da auga. Materiais de apoio ó profesorado.**, Concello de Ourense,

Juanbeltz Martínez, J.I., **Materiales didácticos para la Educación Ambiental**, Editorial Praxis,

Kramer, F., **Educacional ambiental para el desarrollo sostenible**, Ediciones Catarata,

Kramer, F., **Manual práctico de educación ambiental. Técnicas de simulación, juegos y otros métodos educativos**, Ediciones Catarata,

Nogueiras Hermida et al., **A Natureza na cidade. Actividades para a Educación Ambiental.**,

Otero Pastor, I., **Educación Ambiental**, Ediciones de las Ciencias Sociales,

Pérez, X., Sanjuán, A. e P. Fernández, **Aprendendo na natureza. Bioloxía experimental de campo**, Edicións Xerais de Galicia,

Pujol, J. e M. Nadal, **El descubrimiento del medio**, Editorial Blume,

Rahola Ruis Heredia, A., **Educación, Medio ambiente y Didáctica del Entorno**, Editorial Popular,

Rozas Caeiro, A., **Os residuos sólidos urbanos.**, ICE. Universidade de Santiago de Compostela,

Sánchez Cañete, F.J., **Juegos y actividades de cultura ambiental y cambio climático**, Ediciones Mágica,

Servicio de estudos e publicacións da Consellería de Agricultura, Gandería e Montes, **Programa de educación Ambiental O bosque**, Xunta de Galicia,

Solar, M., **Ecología na aula**, Edicións Lea,

Súarez Pazos, M. et al., **Consumo e residuos sólidos urbanos. Serie materiales de apoio ao profesorado**, Concello de Ourense,

Tábara Carbajo, P., **Juguetes nuevos de cosas viejas I**, Peñalba Impresión,

Tábara Carbajo, P., **Juguetes nuevos de cosas viejas II**, Peñalba Impresión,

Tábara Carbajo, P., **Juguetes nuevos de cosas viejas III**, Peñalba Impresión,

Tajes Gómez, M., **A contaminación atmosférica**, ICE. Universidade de Santiago de Compostela,

Unesco, **Actividades de Educación Ambiental para la enseñanza primaria. Sugerencias para construir y utilizar equipamiento de bajo coste**, Grafilles,

Unesco, **Cómo construir un programa de educación ambiental**, Editorial Los libros de la catarata,

Varela Díaz, R., Pereiras López, X e M. Soto Castiñeira, **Os Resíduos na Galiza**, Edicións Bahía,

Velázquez de Castro, F., **Educación Ambiental. Orientaciones, actividades, experiencias y materiales**, Ediciones Narcea,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Outros comentarios

Aqueles estudantes que non superen algunhas das probas ou actividades suxeitas a avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo. O alumnado que non asista regularmente a clase deberá poñerse en contacto co profesor para establecer un sistema de avaliación equivalente.